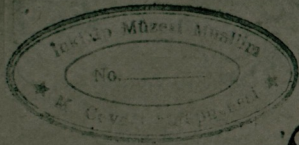

۱۰ تشرین اول ۱۹۱۸

صافی : ۶۴

اوجنی جلد

تیسکی محبوسہ

بر سکوئین سوکره ژمرو لای :
 — بش آئی سوکره نه خوش بر « بیغا »
 بایلیر ! بر آز اوپوسق آبی اولور ، دیدی .
 « بر یابان اوردی سووروسی یانزدن کیدی :
 سوورونک دکرمتدن اوتوز آدم اوتده ایرماغه
 ایندیکنی طویدی .
 کیمه هم قاراقاق ، هم صوغوقدی .
 اورمانک اینجده بیل ، نغمه لریک خارق العاده
 کوزل دفته سنی پول پول خرچا بودی .
 نورو اونلره کومولمک . آز سوکره درین
 بر اویقوبه دالمشقد .
 — تخری : روشن اشرف

ایزازه تورک کتیب

ایبادا

« خلاصه یارانشتر ایچنه آلتاشدر . »

۱۲

دروارلرک دینده دورکوسه

« ترووالیر آقهایلری پوسکور تورویر ؟ آقهایلر
 کیمیری قورویان دووارک آرقاسنه چکیلیر . دوووار
 ایلریده مطلقا یقیلاچقدیر ، چونکه معبودلرک آرزو
 سیله بایلماشدیر . یانلری صیق طاشلرله طوندورولش
 کیشین خندک کهریسنده کیمیری اینمئنده طوتار . هکتور
 خندکک باشنه کلیر . فقط آرزغین آنلری پوراسی
 کیمکه جسات ایدهم سزلر . کیشنه هرک دورورلر .
 پولیداماسلرله توبه سی اوزرینه هکتورله ترووالیر
 آبارلاندن اینلر . بش قوله آربیلیرلر . قاپیلره
 هجوم باشلار .

جوم ایدلرندن بری ، آسیوس عناد ایدر ،
 آراساندن اینر . طیشارده قلش آقهایلرک کیمیری
 ایچون آجیق بریقانلن قاپیلردن بریسنه صالدریر .
 فقط پولیبه ایله له اوننه اونی پوسکور تورویر . هم
 بر چوق آداملرخی تلوئورورلر .
 بردنبره ترووالیرله اوغورسز بر اشارت
 کورورلر . »

صول طرفلر نده ، پوکک بولطلرک اینجده اوچان
 بر قارتال کوروندی . تچه لرنده قانه پوایغش بر
 آژدرها واردی . حالا جانلیدی . چیرینیدوری .
 دورمان اوغراشیدوری . قارتالک کوکشی ، پوینی
 ایصیریوردی . آتیه دایانامایان قارتال آژدرهای
 قالابالک اورتاسنه برآقدی . کندیس یاقیقراق
 روز کارک اینجده اوچدی . ترووالیر ، آزالریشه
 دوشوب سربلن آلاچالی آژدرهانک قارشینده
 دهشتنن تیره دیلر . بو فورطونالی زوسک بر
 اشارتیدی .

« پولی داماس بو اشارندن سوکرا هکتوری
 جومدن وازچیکرمک ایستر . هکتور توصیه سنی حدله
 ردایدیر . دوواره هجوم اولوتور . قولرلرک مازغارلی
 قوبایلیر . بدن زورلایر . فقط ایکی آژاقیلر شدیلن

کلام . — نهدر : — اذن و برلرده اوله نهم . « اعتراف
 ایدهم که غایت حیرته دوشدم . — فقط آبدال فیزجیز ،
 سن بیلیرسک که ، خاتنگک شندن بشقه دووورویسی
 یوق . — بن بنه هروفتکی کی خدمته دوام ایدم .
 — سن پک اعلا بیلیرسک که بز اولی دوووروی
 قبول ایتیر . — بن بریمه مالانیا قالاایلیر . صوص
 مظلومه یوق نه یاپارسکیز ؟ بن اولیه یاپلر برآدمک
 نانکولرک پیندی یندن اویاتیر ، هله رفقه قارشی
 نانکولرک ایدیلیرسه : رفقه جمدا برآیلکملکیدا !
 اک بویوک جانی بیله اوکا قارشی حرمت و رعایت
 ایدر . آرتنای چوقودم . اومدمک برقاج وقت سوکره
 بویله بودالاجه ازدواج تصورلندن واز کیر . آرادن
 آتی آیدی کیدی . فیرکوب بیلدن بنه عینی شیئی
 طلب ایدی . بر آئی حاشلادم .
 « غایت سرت سرت آزارلادم » برقاج وقت
 سوکره ، قیزک حالا عینی او وضعینده اولدیفنی
 طوخیچ چوق حیرت ایشدم . آرتق چوق اولیوردی .
 قوغدق . »

پوراده موسیو چودر فوف براش چویردی ،
 ماتوسنه صاریندی ، وهجانی صافلاق ایچون
 چوق غیشت صرف ایدی .
 ایشته یوندن دولای دکرمنچی قادن ، تعیر
 دیکرله « آرتنا » نی بودرجه علاقه دار ایدیلوردی .
 — سن ، دکرمنچی به وارلی چوق اولدیمی ؟
 دییه صوردم .

— ایکی سنه اولدی .
 — افندک سکا اذن بریدی ؟
 — تکرار صاوتن آلتدم ، آزاد ایدیلدم .
 — کیم صاوتن آلدی ؟
 — صاوتی آلتکسه و .
 — کیمدر او ؟
 — قوچم .
 — آرتنا بکا دیدی که :

— ایدم سزه بندن بحث اینش اولاجی .
 نه جواب ویره چکی بیلمه بودم ، نام اووقت
 دکرمنچی : آرتنا ، آرتنا ! دییه سله ندی ! آرتنا
 کیدی ، بزی یالکیز بیراقدی .
 ژمرو لایه صوردم که :

— باری قوچمسی بو قادینه قارشی آیی ؟
 — اولدیه آئی .
 — چو جوقلری واریدر ؟
 — بردانه اولدی ، اولدی .
 — دیک دکرمنجی بکی خوشنه کیتیدی
 بو قادی صاوتن آلدی ؟
 — بیلمم . فقط قادن اوقویوب یازمق بیلیر .
 دکرمنجیک صنعتنده اوقویوب یازمق پلنایشه یازار .
 — سن بو قادی چوقدن بری طانیرمیک ؟
 — اوت ، قابو چونداری بترفولک زماننده
 بن یونک اقدیلیرنه آو ساتاردم ... اک آجیقایی
 شوکه بو زوالی قادیکن صتی برنده دکادر .

آغام ایدری . بیلمم ، نه وسیله اولدی ده ، برکون
 آرابه ده بولوندم . جدی بر آدم اولقی حیثیتله بکا
 هر دلرو نصیحت و بریدی .

— سزه برملاحظه عرض اینگلکمه مساعده
 بویوک ایدم . کنج نسل هر شیدمن بحث ایدیلور ؟
 برشی ده بیله یوق . سزلر ملککنزی طایازسکر .
 زیرا بوتون وفتکزی اجنبی کتابلری اوقومنه
 کچیرسکر .

« بویله شونک بونک حقتده بر سوووما که
 بودوروسکر . یعنی اسیر اوشاقلر حقتده دیک
 ایستهم . اوت اونلردن بحث ایدرسکر . فقط
 اونلری طایازسکر که . »

پوراده موسیو چودر فوف شدله سومکوروی
 و پول بر چکم افیه چکدی .

« سزه بو خصوصه دائر بر ققره نقل ایدم .
 بلکه سزی علاقه دار ایدر ، دیدی .

رفقه ، بیلدیککز کی ، اولمه خدمتچیری
 حقتده نظرسز بر ایستکله متصدیر . یالکیز ، اولی
 خدمتی هیچ قبول ایتیز ؟ بو اولنک عادی
 مسلکدر . حقیقه واردر . زیرا سزه قبول
 ایدرسکر که بر « دوووروی » چولوق چو جوغبله
 شونک بونک مشغول اولقی لازم کلیرسه ، خاتنگ
 ایشته آئی باقماز . ایشته واقع اولان مسئله شو :
 برکون ، یوندن اونی بش سنه اول ، رفقه مله
 بن ، کویلرملک برندن کچرکن « استاروستا » نک
 فیزی دقتزی جلب ایدی . کوزل بر فیزی .
 هم مکرم ، ملتفتده بر سیاسی واردر . رفقه
 بکا دیدی که : — قوچو بن بو فیزی آلوب سن .
 پیرسورغه کورتورمک اورداده کندیه « دوووروی »
 یاقیق ایستهم . — پک اعلا ، عزیزم . هرشی
 اوزوم و جهله بولنه قوندی . استاروستا نه دورلو
 تشکر ایدم کچی شاشیدری ، کنج فیز براز قلاقی ؟
 بیلیرسکر ، کوبلی قسمی او قدر ادرا کیمز ، اوقدر
 احق اولورکه ، نه یسه فیزی آلق کچیرک .

پویوک بر فراسته ، فوق العاده ده بر سرعت
 حرکت انضام ایندیریوردی . ایشک کیدی
 قارواچیه رفقه مک دووورویلری آره سنده اک
 کوزده سی بو اولدی .

کندیسنه غارداروب ، تنتلر ، مجهرلر ،
 خلاصه بیک دورلو فوق العاده عطیه لر و بریلرک
 ناطیف ایدیلدی .

ایشته ، ایدم ، آرتنا مادام چودر فوفه اون
 سنه ، بو شرایط داخنده خدمت کورمشدر .
 فقط ، استاروستانک فیزیک ، کونک برنده
 مساعده فلان آلمان اولمه کیردیککی تصوراتیکز .
 اوکه کلیر کلغز ، آیاقلرله قایندی . اعتراف
 ایدم که بو عادت ، جکمدیکم بر عادتدر . انسان
 دین بر خلوقک شان حیثیتی اکسیک اولمسی
 قبول ایدم .

آرتنایه دیدم که : — نه ایستهرسک ؟ — آلتکساندر
 سیلیچ باباجم ، بکا بر لطف بخش ایتمکزی نیاز

بر مدامده بولونور. قىشك قوش پاشى قاز پارچارى كېلىپ كېلىدە سايىسز ماشلار اچوشور. اكر حكيم زوس اوغلى ساربه دوتى، ايكىرى پونزول اوكونزله سالدېران برآرسلان كې، آقھالېلرە قارشى كوندېرە سەيدى نە ترووالېلر، نەدە نامى ھىكوندودوراك قاپلېلرە اووزون سدى تېرماماچقارلى. وجودىك ايلەرېستىدە ملودىنى بر آز بووارلاق قالغان قايىن اوكونز درېلىر اوستىدە قايلاغىش ملوئى سەھنلرە جەزىدە، اطرافى آلتون چىنلرە چورېلىشى. ساربه دوت بووالقانى ملونارق، ايكى مېزاق صاوورارق طبىئى داغلرە بويمىش، اووزون مدت آچ قالمى سىلاخى چو پارلرە كوتېلك بىكېلدىكى آغىلە قوپونلرى قالدېرىقى اچون كېرەن، اكر اولار باروللە ووروللاز سە بر سىچايرىشە اونى ياقلايان اھىلەكەن بىلماز جسور آرسلان كې ايلەرېلوردى. سىلېرى ساربه دوتك جرمى دوواری دىلك، سىلېرى بوزمىقى، ھېولوك اوغلر غلوقسە دىدىكە :

— لېكەدە چون بڑە ااعلا موقلر وېرلەرك، ائىللرە، دولو چىمانلرە شىرفز آرئىدېلور ؟ چون بڑە مېبود نظىرلە باقوبور ؟ قىساقى قىلېرندە چون بوق عىصول وېرېن بوپوك برېرى، باغلى بوغداى آكېلى بر اراضى ايشلەتېوز ؟ شىلېنى دوكونلر ائىستىدە لېكېلېلرە باشىدە حاضر بولونام دېە ... ائى سىلاخىش ھى لېكېلى : « لېكەدە حېكم سورەن پادشاھلرېز شان شىرفىن عىروم دىكلەرلر . واقما باغلى قوپونلرى بېرلر، ائە ااعلا طائى شىراىلرې بېرلر . فقط قوپلېرە، جسارلېرېدە سوز بوقدر . لېكېلېلرە باشىدە دوكونشورلر . » دىسىلېر دېە ... ائى دوست ! اكر دوكونشون چىكېمەرك دائىما كىچىق ائىلەكەن بىك، ئولومدىن قور . ئولالىق بىن اصلا بىرغى سىلدە ووروشىماچمىد . سىدە شانلى دوكونشولرە كوندەرمە جىكم . فقط سىكېرە ئولوم اھىال بىرى سادىشدر . باشاىيان انسان بوئىلەكلەرن نە قاچاىلېر، نەدە ساقىلېلېر . ھابىدى . دوشىانە بوپوك برشان قازاندرېلم . ياخود شانى او بڑە قازاندرىسېن .

غلوقس چىكېمەدى . اوكا اطاعت اېتىدى . لېكېلېلرە باشىدە ايلەرېلوردى . مەنەستە اونلرى كورونچە تېزەدى . زىرا كىندى قولەسنە سالدېرىيور . لردى . آقھالېلرە دوواریشە بر كوز ائىدى . باردېنى ايشە بىك قوماندانلرى آزادى . دوكونشە دوپماز آقسلرى ، چادىزدىن بېچقان نوسەرى كوردى . سىلندى . فقط سىنى ايشىدېرمەدى . ھوایى دولەردان كورونلور، بېرىشە چاربان قانلارلر، آت بىلە ملولارلر ، شىفاغىدېلرى ، ترووالېلرە سىلاوب قىرغە چاچىلەقلىرى قاپلېك غىجېرتىلرى او قادار بوپوكدى .

« او وقت مەنەستە بوپوك آژافىلە نوسەرە بر منادى كوندەردى . اونلردىن امداد اېستىر . ايكېسىدە مېمن قوشوب بېتىلېر . »

آژافىن اولاساربه دوتك آرقاداشى بىردوكونشېرى، جسور اېقىلە ئولموردى . سىرت برىسە پارچاسىلە ووردى . بو بوپوك طاش دووارك اچىندە ، سېرك تېسەندە ، مازغالارلر قاينىدە دوروبوردى . اونك كېىرطاشى بىزم زمنازدە باشاىيان بىر كىچى دوكونشې اصلا ايكى ايلە قالدېرماز . آژافىن قولى اوزاغىش اولدىنى سالدە بوطاشى ھولايە قالدېردى . دوكونشېك دوت كوشلى طولاسىنى قىردى . قافاسى تىلمىلە اژدى . بو دوكونشې قولەك تېسەندىن طبىئى بر دالغىچ كې دوشدى . رومى وجودىنى ترك اېتىدى . سېرك اوستىدىن ، نوسەرى ھېولوك جسور اوغلو غلوقسە ، نام بوپوك دوواریه طېرمانىنى ائاشە بر اوق ائىدى . دوكونش بىرندىن اوزا شىكېرىدى . غلوقس آقھالېلرە بىرى ياراسى كوروب كىندىنى تىغىر ائەسېن دېيە مېمن دوواردن آتلاى . ساربه دون اونك قاچىدىنى كورونچە ائم دويدى . فقط دوكونشى اونومئادى . مېزاقى نەستورك اوغلو آلفما اونە اېتىردى . دىحال كېرى چىكدى . يوزى قوپون قاىيان دوكونشېسە سىرە ووكلاى . بىرە دورېلېر كى نەسور اوغلنىك سىلاىرى شاقىردادى . سىركا ساربه دوت قولى ائىلرە برمازغالى قوبارىچى . دووار اچىلدى . لېكېلېلرە بول وېردى .

آژافىلە نوسەرقارشى كىلدېلر . نوسەرى ساربه دوتى كوكىندەك عىشقم قىلېچ قايتىندىن ووردى . فقط زوس كېلرەك بائىندە نوسەرى دېە، اوق اوغلنىك وجودىن چورېدى . آژافىن دە ، بر سىچايرىشە ساربه دوتك قانلەنە ووردى . مېزاق قاناق دىلدى . دوكونشېك جسارنى قىزار كې اولدى . ساربه دوت دووارك بېتىن اوزا قلاشىدى . فقط بوتون بوتون چىكەلەدى . حالا ظفر امدىدەلەدى . دوندى . اصلى لېكېلېلرى تشىع اېتىدى :

— ائى لېكېلېلر ! چون آتئىل جسارلېكېرى براقوبورسېز ؟ نەقادار قولى اولسام تەك ماشە بو دوواری بېقىق ، كېلرە دوغرى بوپول اچىق بىم اچون مېشك ... ھابىدى . ساربه دوت بىر كوزلېر بىرلەشچە داھا زىادە موقىق اولاجىز .

بو سوزلردىن متأثر اولان لېكېلېلر پادشاھلرېك اطرافىنە اوشوشىدېلر . آقھالېلرە ، دوواریكېرىندە آلایلېرىنى تقوى اېلدىيورلردى . زىرا پاچاخلېرى ايش پاك ائغېردى . نامى لېكېلېلر دوواری بېقىلمىشەدە كېلرە دوغرى بر بول اچمايورلردى . آقھالېلرە واقما اونلرى دورودىغىلردى . فقط دوواردن اوزاوعە بوسكوتە بىورلردى .

ايكى آدم ، ائىرندە آرشىلېر ، اورواقى برتارلاىك تىقىمى اچون ناسل كورونلر ايدەلر ، كوچوك بىر بر اوزرىنە ناسل مناقىبە قوپولورسە ، مازغاللرە آرىلان دوكونشېلرە طبىئى اولە وودوشوبورلردى . ھىرلەندە بوپوك قانلار ، ائە خىف مدامە ائىلرى بىر بىرە چارپىيورلدى . چوقلرى ظلام تلوجلە پارا ائىشدى . قاچارلر كى دوشىانە آرقا وېرەلر ، جىنى قانلارلر

آراسىدىن ، سىرتلېرە اوغلرى بىيورلردى . قوللر ، مازغاللر باشىدىن آتاشنى دوكونشېلرە قانە بولانمىشى . ترووالېلر آقھالېلرى قاچىر بىيورلردى . انصافى برقادىك تراىمى ناسىلدر ، بىر قەلەمى درغىلرى بىر قەلەمى بونى قور . چوچوقلېرە اھىمىيىسز بر نەققە جى كورونمە اچون قازانلار . ايكى كېلىق اھىمىيىسز قانلەمى بىر خىدائە كېمېر . ايشە دوكونشەدە ايكى طرف آرساندە ، زوس ھىكتورە پارلاق برشان احسان ائىمىيە قانار ، بولە سىلوى دوام اېلدىيورلدى . اوستون كان ، آت قانان بىللى كىلدى . ھىكتور بىرغى اولارق آقھالېلرە دووارینى چىكدى . ترووالېلرە دوغىلە اچون كىسلر حاصل اېدن بر سىدالە باغىردى :

— ايلرى ! جسور ترووالېلر ! آقھالېلرە دووارینى دارىمادان اېدىكېز . قوشىكېز . كېلېلېرى ائارىكېلرە ملوتوشدېكېز .

بو سوزى ھىسى اېشىندى . مازغاللرى آتشارق ، سىيورى مېزاقلر آتارق دوواریه دوغرى ائىلېلر . ھىكتور قوجامان ، آغېر سىيورى بر طاش كوتو رىيورلدى . بوطاش قاپلېك اوكنە دوروبوردى . زمانىك ائە قولى ايكى آدمى بولە بوطاشى آزارلېشە قونى اچون بىرەن سوپوك قالدېرمازىدى . فقط او، تەك باشە بو علان شىش قولاچە قالدېرىيور . حىرك ائىدىرىيورلدى . زىرا قرونسك اوغلونى خىفلىمەنىدى . بر چوبان ، بر قوپون بونى ناسل رانجىه كوتورور ، خىف بولورسە ھىكتورە بو طاشى صاغلام ، بوپوك ، ايكى قانادى قاپلېرى ئورن پاداواریلرە دوغرى قالدېرىش اولە قولاچە كوتو رىيورلدى . قاپلېر آقادن ائىدە مېقوللە ئورولدى . ھىكتور باقلاشە ، آقاپلرېك اووزندە دوغرىلدى . ائىدەك طاشى قاينك اورناستە اېشىردى . بو ووروش فايدىسز اولمادى . ايكى رەزە قىلېلدى . طاشى كېدى . او بر طرفە دوشىدى . نە قىرلا قول دەمەلېرى ، نەدە پارچالانان قانادلر ماشلر ضرىبەستە داياندى . نامى ھىكتور مېھنەت سىچاردى . طبىئى جابوب كىن كېيە بىكېزىيورلدى . سىلر زىرلرى پارلېل پارلېل بوردى . ائىرندە ائە مېزاق واردى . بوللرى صاووروبوردى . برىمېبو سىستىنا ، ارقى كېسە اونك اوكنە كېمىزدى . كوزلرندە آتئىلر بائىيورلدى . ترووالېلرە دووار كېلېلېنى اصا اېتىدى .

اونى دىكلەلېلر . بر طاقلىرى دوواری ائىدى بر طاقلىرى قاپلېرى قىردى . آقھالېلر كېلېلرە دوغرى قاچىلېر . بوپوك ، پاك بوپوك بر كورون بوسكەلدى .

لوقمىت درلېل

مەرى : محمد طلعت

استانبول - طنېن مەملىسى